

POGOSTA VPRAŠANJA V ZVEZI Z ASTROLOGIJO

V pričujočem tekstu odgovarjam na pogosta vprašanja in dileme v zvezi z astrologijo. Veliko dvomov v zvezi z veljavnostjo astrologije namreč izhaja iz nepoznavanja le te.

1. Astronomi so močno skeptični do astrologije in trdijo, da astrologija in horoskop ne temeljita na nobenih znanstvenih spoznanjih in da konstelacija planetov nima nikakršnega vpliva na prihodnost ljudi, ter da gre zgolj za razvedrilno vsebino. Še več - nekateri celo astrologom očitajo, da uporabljajo zastarelo postavitev nebesnih znamenj, ki izvira še iz antičnih časov. Lahko astrologijo oziroma horoskop izločimo iz okvirjev znanstvenih paradigem? Gre torej tu bolj za neko "moderno verovanje?"

*Številni znanstveniki in ne samo astronomi so močno skeptični do astrologije. S tem vprašanjem se intenzivno ukvarjam v svoji knjigi **Natalna astrologija v luči znanstvenih preverjanj: Resnice in zmote o astrologiji**. Res je astrologijo zaradi številnih metodoloških problemov izjemno težko znanstveno dokazati, vendar pa že obstajajo tudi prepričljivi znanstveni dokazi zanjo, ki pa jih znanstveniki bolj kot ne ignorirajo. Številni znanstveniki, ki se »skeptično ukvarjajo« z astrologijo tudi nimajo lastnih osebnih izkušenj z njo, kar pomeni, da je niti ne proučujejo poglobljeno, niti ne prakticirajo. K skepsi botruje tudi pristranska negativna naravnost številnih znanstvenikov do astrologije (in drugih mejnih področij) kar a-priori. Tudi v znanosti imamo na žalost kar nekaj »vernikov«, ki niso pripravljene uporabljati enakih znanstvenih kriterijev veljavnosti na neznanstvenih področjih (kot je astrologija) kot jih uporabljajo pri drugih tako imenovanih uradnih znanostih.*

Astrologijo kot tako zaradi njene narave seveda težko uvrstimo v znanstveno paradigmo, saj je njen izvor v povsem drugačnem paradigmatem okviru. To pa seveda ne pomeni, da jo z znanstvenimi prijemi ne moremo proučevati. Gre za vprašanje ločevanja med t. i. znanstvenimi vedami in znanstvenim načinom raziskovanja. Tega dvojega ne smemo enačiti! Tudi psihologije na začetku nihče iz naravoslovnih znanstvenih krogov ni hotel obravnavati kot resne znanosti.

*Kar se tiče domnevno zastarele antične uporabe astronomskega okvirja astrologije, gre samo za geocentričen * (in ne heliocentričen) pristop k proučevanju planetnih položajev. Geocentričen pristop je seveda s stališča astrologije povsem logičen, saj astrologija proučuje zemeljske korelacije s planetnimi položaji kot smo jim priča na Zemlji, kjer pa tudi dejansko prebivamo. To z astronomskim dejstvom, da se Zemlja vrti okrog Sonca in ne obratno nima nobene relevantne zveze, ki bi se nanašala na veljavnost astrologije.*

Kar se pa tiče vprašanje astrologije kot »modernega verovanja« so k temu botrovali tudi nekritično promovirani časopisni horoskopi za posamezna sončna znamenja, ki pa so precej moderna iznajdba. Začeli so jih objavljati šele v začetku prejšnjega stoletja. Z resno astrologija tako rekoč nimajo nič skupnega.

2. **Od kod sploh izvira astrologija in horoskop? Slednji se je namreč od 20. stoletja dalje razvil kot prava vera. Obstajal pa je že prej. So horoskopu že prej pripisovali tako pomembno vlogo v vsakdanjem življenju, ali se je to zgodilo šele z njegovo komercializacijo in dostopnostjo preko medijev?**

Najprej je potrebno ločiti časopisne horoskope od resničnih pravih horoskopov. Časopisni horoskopi so skrajno poenostavljeni in zbanalizirani značajski opisi posameznih sončnih znamenj in pa napovedi za prihodnost za ta sončna znamenja, ki naj bi veljali kar povprek za vse ljudi rojene v posameznem sončnem znamenju. Pravi originalni horoskopi oz. rojstne karte pa imajo povsem individualen pomen in veljajo samo za določenega posameznika. Rojstna karta ali horoskop je namreč grafična slika neba v času in kraju posameznikovega rojstva, ki ima za astrologa poseben simbolni pomen, ki ga interpretira tekom astrološke analize oz. astrološkega svetovanja ali pa mu nudi diagnostično oceno v psihoterapiji. Rojstna karta ali horoskop poleg vpogleda v aktualno stanje posameznika omogoča tudi vpogled v časovno komponento razvoja posameznika, to pa se dotika vprašanja usode in napovedovanja posameznikove prihodnosti.

Individualni horoskopi vse od antike dalje imeli velik pomen za človeštvo, še večji kot danes v antičnem in srednjem veku, ko so številni vladarji imeli tudi svoje dvorne astrologe, ki so jim svetovali pri vseh pomembnejših političnih odločitvah pa tudi pri napovedovanju usode in značaja za člane predvsem aristokratskih družin. Sicer poznani začetki astrologije izhajajo iz prostora in časa nekdanje Sumerije in Mezopotamije. Znani angleški astrolog Alan Leo pa je na prelomu v 20. stoletje tako rekoč izumil časopisne horoskope z dobrim namenom, da bi astrologijo približal tudi širši javnosti. S tem pa ji je po mojem mnenju naredil več škode kot koristi, sploh kar se tiče njenega »neakademskega« ugleda. Časopisni horoskopi namreč resnično nimajo verodostojne astronomske (se pravi znanstvene) utemeljitve, zato so res težko kaj več kot »prazna vera«. Že po astronomskih zakonitostih je namreč praktično nemogoče naenkrat napovedovati značaje in usodo za celotno skupino ljudi rojenih z Soncem v določenem znamenju. Tisto malo, kar imajo skupnega ti ljudje (Sončno znamenje, pa še to na različnih položajih neba) pa se izgubi v »šumu« drugih značilnosti in dejavnikov, ki jih vsebujejo njihove individualne rojstne karte. Statistično povedano je »varianca« tega skupnega dela tako majhna, da je povsem zanemarljiva.

3. Zakaj ljudje verjamejo v horoskop? Zakaj je tako popularen? Je že res, da gre za razvedrilno branje, vendar ima to v podzavesti verjetno nek globlji pomen, če se ljudje vsak dan zatekajo k prebiranju tega.

*Kar se tiče časopisnih horoskopov je tukaj po mojem mnenju v ozadju kompleksen psihološki mehanizem. Najprej je potrebno vedeti, da so ti horoskopi napisani zelo generalno. Opisi v njih so tako splošni, da se lahko praktično vsakdo strinja z njimi. Saj drugače ne more biti, ker nimajo ustreznega astronomskega, s tem pa tudi ne interpretativnega ozadja. V zvezi s tem številni znanstveni eksperimenti kažejo, da obstajajo osebne lastnosti za katere vsak kaj hitro oceni, da jih poseduje. Če torej oblikujemo značajsko interpretacijo ali osebni profil iz teh lastnosti, potem lahko pričakujemo, da se bo veliko ljudi brez težav identificiralo z njo. Ta tendenca, da se ljudje hitro identificiramo z zelo generalnimi in nespecifičnimi ter po možnosti pozitivnimi lastnostmi se imenuje **Barnumov efekt**. Potrjena je bila s številnimi psihološkimi, pa tudi astrološkimi študijami.*

Seveda pa ima verjetje v časopisne horoskope še neko globlje, nezavedno ozadje. En vidik je nedvomno iskanje varnosti in gotovosti v teh opisih. Ljudje želimo spoznati in razumeti sami sebe, razumeti svoje življenje in nezavedno vemo, da življenje ne teče zgolj slučajno in kaotično. Verjetje v časopisne horoskope torej po mojem tudi odseva neko nezavedno kolektivno zgodovinsko zavedanje, da je astrologija vselej v zgodovini imela relevanten

vpogled v človekovo usodo in poslanstvo in je s tem delovala tudi pomirjevalno in usmerjevalno. Ljudje na ravni svoje duše namreč slutimo in vemo, da smo se inkarnirali na zemljo z zelo določenimi življenjskimi nalogami, ki jih moramo uresničiti. Pri svojih osebnih astroloških svetovanjih klientom se tako ves čas srečujem z njihovimi presenečenimi odzivi, kako mi uspe zgolj iz njihovih individualnih rojstnih kart razbrati marsikatero podrobnost iz njihovih življenj ali pa bolj jasno osvetliti katero od njihovih nerazumljenih, a bistvenih življenjskih dilem.

4. Kako oziroma koliko je lahko horoskop sploh natančen, če vzamemo v zakup, da premisa tega ne temelji na znanstvenih dokazih oziroma nima znanstvene podlage.

Individualni horoskopi so izredno natančni in točni na simbolni, to je arhetipski ravni in tako je usoda tudi zelo natančno napovedljiva zgolj na simbolni ravni. Prevajanje te simbolike na dejansko manifestno konkretno raven življenja pa je drugo vprašanje in je seveda kot tako nezanesljivo. Zato je astrologijo tako težko znanstveno dokazati, saj znanstveni paradigmski okvir z svojim mehanicističnim, enosmernim vzročnim-posledičnim modelom nikakor ne ustreza samemu delovanju astroloških mehanizmov. En simbol v astrologiji lahko pomeni več različnih konkretnih manifestacij, ki so sicer na prvi pogled videti zelo različne, vendar imajo vse isto pomensko zasnovo tega določenega simbola. Prav tako je lahko enaka manifestacija v življenju v astrološki simboliki zapisana na različne načine, ki pa imajo vendarle vsi enako pomensko zasnovo. Znanost kot taka pri raziskovanju torej ne bi smela svojega omejujočega metodološkega pristopa vsiljevati kar vsemu po vrsti kar raziskuje ob tem pa spregledati vprašanje če je raziskovalni prijem, ki ga uporablja sploh a-priori primeren za področje, ki ga raziskuje. Kaj ti pomaga vrhunski računalniški statistični postopek, če ga ne znaš uporabiti v ustreznem eksperimentu? Vendar dandanes že obstajajo zelo preiščljeno zasnovane statistične znanstvene študije na področju astrologije, ki dokaj uspešno premoščajo opisane metodološke probleme, a so izredno redke. Te študije prinašajo za astrologijo pozitivne rezultate.

5. Ali lahko na podlagi natalne karte sploh razberemo osebnostne značilnosti nekoga?

Da, osebnostne značilnosti je mogoče razbrati iz rojstne karte, vendar je potrebno vedeti katere in kako. To pa se dotika razumevanja razlik med pojmi kot so: osebnost, značaj, temperament, človekova notranja psihološka dinamika ter kako se vse to medsebojno prepleta. Številni astrologi imajo zaradi pomanjkljivega psihološkega znanja na tem področju precejšnje težave in zelo nekritično interpretirajo osebnostne lastnosti, ki jih razbirajo iz posameznikovih rojstnih kart. Na ravni posameznika so vsi opisani atributi osebnosti zares jasni in razumljivi iz njegove rojstne karte šele v osebnem stiku s človekom, zato sem mnenja, da nobena resna in verodostojna astrološka analiza ne more biti zgolj pisna, brez osebnega stika med klientom in astrologom. Astrolog, ki tako dela je najmanj nestrokov. Ker pa je bila astrologija zaradi raznovrstnega šarlatanskega delovanja v preteklosti izgnana iz univerze je na žalost njen nivo delovanja brez vpeljave sodobnih akademskih standardov ostal na precej nizki in neverdostojni ravni tudi dandanes.

6. Horoskop nekateri uporabljajo tudi za napovedovanje prihodnosti. Ali je iz tega sploh mogoče razbrati oziroma napovedati prihodnost?

Da, prihodnost se da iz posameznikove rojstne karte precej natančno napovedati, vendar kot sem dejala na simbolni ravni. Osebni horoskop je vrhunski pripomoček za svetovalca, saj omogoča precizen vpogled v celoto človekovega življenja: tako na raven osebnosti kot tudi na vsebinski vidik usode kot celote, kot nadalje v časovno dinamiko realizacije usode. Usoda in prihodnost se torej ne udejanja kar tako, kdove kdaj, vendar po smiselno predvidljivih časovnih korakih, lahko bi rekli razvojnih sunkih. Kot pravi že stara modrost: vse v življenju pride ob svojem času.

7. Obstaja več različnih horoskopov od vsem znanega zahodnjaškega, kitajskega, indijskega, djotis...Kateri izmed teh je kredibilen in najbolj natančen?

V kitajsko astrologijo nimam vpogleda, zato to področje težko komentiram. Kolikor vidim pa se kitajska astrologija bolj generalno ukvarja z značilnostmi posameznega leta.

Indijska astrologija – djotiš in zahodna pa sta si zelo podobni, razlikujeta se v glavnem glede uporabe referenčnega ozadja za določanje planetnih položajev, to je zodiaka oz. znanih 12 zodiakalnih znamenj. Tukaj gre predvsem za vprašanje ustrezne astronomske določitve kje se ta zodiakalna znamenja začnejo. Zahodna astrologija uporablja natančen, sicer spremenljiv okvir določitve začetka zodiaka s pomočjo točke spomladanskega enakonočja, ko sta dan in noč povsod na zemlji enako dolga, zato v zahodni astrologiji obstaja zgolj ena točka za določitev začetka zodiaka, kar daje zahodni astrologiji dosti večjo znanstveno verodostojnost. Ta začetek zodiaka je v zahodni astrologiji tudi pomensko, torej simbolno dobro argumentiran. Za razliko od tega se indijski astrologi med seboj prepirajo glede tega kje se začne začetna točka zodiakalnih znamenj in tako uporabljajo različne bolj ali manj arbitrarne, poljubne in zato dosti manj kredibilne astronomske točke začetka zodiaka. S tem po mojem mnenju indijska astrologija zelo izgublja na kredibilnosti. Po tej logiki si torej v indijski astrologiji lahko rojen v različnih zodiakalnih znamenjih, kakor se pač določenemu astrologu zazdi. Če se tudi zavedamo, da gre pri indijski kulturi za pretežno kolektivistično kulturo z še vedno prisotnimi številnimi magičnimi in praznovornimi prvinami, bi težko dejala, da je indijska astrologija odlična ali tako dobra kot zahodna, kar pa ne zanika velike vrednosti siceršnje indijske duhovne in ezoterične tradicije o kateri pa imam zelo pozitivno mnenje. Sama sem pred 13 leti tudi prepotovala Indijo in ob tem osebno obiskala dva astrologa, kamor sem odšla na analizo svojega horoskopa. Težko bi rekla da sem bila ob tem deležna kaj dosti več kot malo boljšega šloganja.

*Geocentričen pogled vzame za središče določanja planetnih položajev zemljo, v smislu, kot da se planeti vrtijo okrog nje, čeprav se dejansko, vključno z zemljo, vrtijo okrog sonca. Heliocentrično izhodišče uporablja astronomsko pravilno središče vrtenja planetov, to je središče, ki je sonce. Vendar pa z vidika zemlje kot točke opazovanja nebesnih gibanj vidimo planete kot da se vrtijo okrog zemlje. To pa je seveda optična iluzija, ki sicer ni astronomsko verodostojna, vendar pa ima pomemben simbolni pomen za astrologijo.